

Riyadh Saaliheen
(Những Ngôi Vườn Của Những Người Ngoan Đạo)
Chương Tawbah (Sám Hối)
[Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية]

Biên soạn
Học Giả Chuyên Hadith & Nhà Thông Thái Abu
Zakkariya Yahya bin Sharf Al-Nawawi

Dịch thuật: Abu Zaytune Usman Ibrahim
Kiểm duyệt: Abu Hisaan Ibnu Ysa

2015 - 1436

IslamHouse.com

رياض الصالحين – باب التوبة –

« باللغة الفيتنامية »

جمع وترتيب:

للإمام المحدّث الفقيه أبي زكريا يحيى بن شرف النووي

ترجمة: أبو زيتون عثمان إبراهيم

مراجعة: أبو حسان محمد زين بن عيسى

2014 - 1436

IslamHouse.com

Chương 2

Tawbah (Sự sám hối)

* Tawbah theo nghĩa của từ có nghĩa là sự quay về; còn theo giáo lý thì Tawbah có nghĩa là sự quay về từ nơi cách xa với Allah ﷻ đến nơi gần bên Ngài.

Các học giả nói: Sự sám hối là việc làm bắt buộc cho mọi tội lỗi. Nếu sự tội lỗi về vấn đề giữa người bề tôi với Allah Tối Cao, không liên quan đến lợi ích và n quyền lợi của con người thì sự sám hối cần phải hội đủ ba điều kiện:

- Chấm dứt và tránh xa việc làm tội lỗi.
- Ăn năn, hối hận cho hành động tội lỗi đó.
- Quyết không tái phạm.

Nếu thiếu một trong ba điều kiện trên thì sự sám hối không có giá trị.

Còn nếu sự tội lỗi là vấn đề liên quan giữa con người với con người thì phải hội đủ bốn điều kiện, ngoài ba điều kiện nêu trên thì người có hành vi tội lỗi phải xong bổn phận đối với người mà y mang tội, ví dụ: nếu là chiếm đoạt tài sản bất chính thì phải hoàn trả lại cho người mà y chiếm đoạt; nếu là sự vu khống thì phải bị trừng phạt hoặc được người mà y vu không bỏ qua; nếu là việc nói xấu sau lưng thì y phải đi nhận lỗi với người y nói xấu và phải được người đó xá xóa và bỏ qua.

Người bề tôi có nghĩa vụ phải sám hối cho tất cả tội lỗi đã làm, nếu y sám hối một số tội lỗi thì sự sám hối đó vẫn có giá trị cho một số tội lỗi đó còn những tội lỗi còn lại thì vẫn còn nguyên trạng như thế không được tha thứ - theo trường phái Sunnah và Jama'ah.

Quả thật, có rất nhiều bằng chứng giáo lý về nghĩa vụ bắt buộc sám hối từ Qur'an, Sunnah và Ijma' (sự thống nhất) của cộng đồng tín đồ Muslim (giới học giả).

Allah Tối Cao và Ân Phúc phán:

﴿وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [سورة النور: ٣١]

﴿**Và tất cả các người hãy sám hối với Allah hồi những người có đức tin, mong rằng các người sẽ được thành đạt.**﴾ (Chương 24 – Annur, câu 31).

﴿وَأَنِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ﴾ [سورة هود: ٣]

﴿**Và các người hãy cầu xin Thượng Đế của các người tha thứ và các người hãy quay về sám hối với Ngài.**﴾ (Chương 11 – Hud, câu 3).

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا﴾ [سورة التحريم: ٨]

﴿**Hồi những người có đức tin, các người hãy chân thành quay đầu sám hối với Allah**﴾ (Chương 66 – Attahrim, câu 8).

Hadith số 13: Ông Abu Huroiroh ﷺ thuật lại: Tôi đã nghe Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((وَاللَّهِ إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ فِي الْيَوْمِ أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةً))

“**Thề bởi Allah, quả thật Ta cầu xin Allah tha thứ và sám hối với Ngài một ngày nhiều hơn bảy mươi lần**” (Albukhari).

* **Bài học từ Hadith:** Hadith thúc giục cộng đồng tín đồ sám hối và cầu xin Allah ﷻ tha thứ tội lỗi. Thiên sứ của Allah ﷻ là vị Nabi của Allah, Người đã được Allah bảo vệ không vương tội, Người là người tốt nhất trong nhân loại và Allah đã hứa tha thứ mọi tội lỗi cho Người và hứa thu nhận Người vào Thiên Đàng của Ngài, và vị trí của Người trong Thiên Đàng ở tầng cao nhất, đó là Firdaus, bên trên Firdaus là Ngai vương của Allah ﷻ. Mặc dù Thiên sứ của Allah, Muhammad ﷺ chắc chắn vào Thiên Đàng, và Người không bị xét xử ở Ngày Sau nhưng mỗi ngày Người lại cầu xin Allah ﷻ tha thứ và sám hối với Ngài một ngày đến hơn bảy mươi lần thì dĩ nhiên mỗi tín đồ Muslim chúng ta cần phải sám hối với Allah ﷻ và cầu xin Ngài tha thứ nhiều hơn thế nữa.

Hadith số 14: Ông Al-Aghar bin Yasaar Al-Muzani thuật lại ﷺ lời của Thiên sứ ﷺ:

((يَا أَيُّهَا النَّاسُ تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ فَإِنِّي أَتُوبُ فِي الْيَوْمِ إِلَيْهِ مِائَةَ مَرَّةٍ))

“Hỡi những người có đức tin, các người hãy sám hối với Allah, bởi quả thật Ta sám hối với Ngài một ngày đến một trăm lần” (Muslim).

* **Bài học từ Hadith:** Hadith này cùng ý nghĩa với Hadith số 13 vừa nêu trên, khuyến khích và kêu gọi người tín đồ phải quay về sám hối với Allah ﷻ và cầu xin Ngài tha thứ tội lỗi. Cả hai Hadith đều không mang ý nghĩa giới hạn số lần sám hối và cầu xin tha thứ mà chỉ mang ý nghĩa rằng Thiên sứ của Allah ﷻ đã sám hối với Allah ﷻ và cầu xin Ngài tha thứ rất nhiều mỗi ngày.

Hadith số 15: Ông Abu Hamzah Anas bin Malik Al-Ansaari ﷺ, người hầu dịch cho Thiên sứ của Allah ﷺ thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((اللَّهُ أَفْرَحُ بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنْ أَحَدِكُمْ سَقَطَ عَلَى بَعِيرِهِ ، وَقَدْ أَضَلَّهُ فِي أَرْضٍ فَلَاةٍ))

“Allah rất vui bởi sự sám hối của một người bê tôi của Ngài tìm thấy có lạc đà của y sau khi đã thất lạc nó tại một vùng đất hoang vắng” (Albukhari).

Còn trong bộ Muslim thì ghi rằng:

((اللَّهُ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ حِينَ يَتُوبُ إِلَيْهِ مِنْ أَحَدِكُمْ كَانَ عَلَى رَاحِلَتِهِ بِأَرْضٍ فَلَاةٍ فَأَنْفَلَتْ مِنْهُ وَعَلَيْهَا طَعَامُهُ وَشَرَابُهُ فَأَدِسَ مِنْهَا فَأَتَى شَجْرَةً فَاضْطَجَعَ فِي ظِلِّهَا قَدْ آدِسَ مِنْ رَاحِلَتِهِ فَبَيْنَا هُوَ كَذَلِكَ إِذَا هُوَ بِهَا قَائِمَةً عِنْدَهُ فَأَخَذَ بِحِظَامِهَا ثُمَّ قَالَ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَجِ اللَّهُمَّ أَنْتَ عَبْدِي وَأَنَا رَبُّكَ. أَخْطَأَ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَجِ))

“Thề bởi Allah, Allah rất lấy làm vui bởi sự sám hối của một người bê tôi của Ngài khi mà y sám hối với Ngài khi y tìm thấy con vật cưỡi của y tại một vùng đất hoang vắng: con vật cưỡi của y đã chạy đi mất và trên lưng của nó là toàn bộ thức ăn và nước uống. Y đã buồn bã tuyệt vọng đến nằm ở dưới một góc cây, y mất hết hy vọng về con vật cưỡi của y. Nhưng rồi đột nhiên còn vật lại xuất hiện đứng trước mặt y, y vội nắm chặt lấy dây cương rồi y nói vì quá vui sướng: Lạy Thượng Đế, Ngài là bê tôi của bê tôi và bê tôi là Thượng Đế của Ngài. Y nói sai do quá đổi vui mừng”.

Hadith nói về niềm vui của Allah ﷻ về một người đã nói sai vì quá đổi vui mừng sau khi tìm thấy con lạc đà đã thất lạc của mình. Nội dung câu chuyện là: người đàn ông đó đã thất lạc con lạc đà, và con lạc đà đã mang theo tất cả lương thực và nước uống cũng như tất cả hành trang của y, để lại y một mình ở nơi hoang vắng không có bóng người, không cây ăn trái cũng như không có bất cứ một nguồn nước nào. Y đã tuyệt vọng với lòng nhân từ của Allah ﷻ, y chán nản buồn bã nằm nghỉ dưới một gốc cây và ngủ thiếp đi, khi y tỉnh dậy thì thấy con lạc đà bỗng đứng trước mặt mình, y vui mừng khôn xiết khi nhìn thấy nó .. y vui mừng tạ ơn Allah ﷻ và sám hối với Ngài vì đã tuyệt vọng với lòng nhân từ của Ngài. Nhưng do quá đổi vui mừng nên y đã nói sai rằng Allah ﷻ là bệ tội của y còn y là bệ tội của Allah. Mặc dù vậy, Allah ﷻ không bắt tội y mà còn thấy rất vui cho lời sám hối sai sót đó.

* Bài học từ Hadith:

- Lòng nhân từ của Allah ﷻ đối với các bệ tội của Ngài là bao la, Ngài luôn chấp nhận sự sám hối của họ, Ngài luôn yêu thương những người biết quay về sám hối với Ngài như Ngài đã phán:

﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ﴾ [سورة البقرة: 222]

«Quả thật, Allah yêu thương những người biết ăn năn sám hối và yêu thương những người luôn giữ mình sạch sẽ»
(Chương 2 – Albaqarah, câu 222).

- Kêu gọi, thúc giục các tín đồ quay về sám hối với Allah ﷻ.

- Allah ﷻ không bắt tội cho những hành vi và việc làm không có chủ ý, tức Ngài không bắt tội khi ai đó quên hay nhầm lẫn.

- Noi theo cách giảng dạy của Thiên sứ ﷺ trong việc đưa ra những hình ảnh thí dụ gần gũi để làm rõ thêm vấn đề muốn trình bày.

- Được phép thề thốt (thề với Allah) để nhấn mạnh ý nghĩa và giá trị của điều muốn nói.

Hadith số 16: Ông Abu Musa Abdullah bin Qaish Al-Ash'ary ﷺ thuật lại lời của Thiên sứ ﷺ:

((إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَبْسُطُ يَدَهُ بِاللَّيْلِ لِيَتُوبَ مِيسِيءُ النَّهَارِ وَيَبْسُطُ يَدَهُ بِالنَّهَارِ لِيَتُوبَ مِيسِيءُ اللَّيْلِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا))

“Quả thật, Allah, Đấng Tối Cao dang rộng tay của Ngài ra vào ban đêm để đón nhận sự sám hối được diễn ra ở ban ngày và Ngài dang rộng tay ra để đón nhận sự sám hối được diễn ra ở ban đêm, cứ như thế cho đến khi mặt trời mọc ở hướng Tây” (Muslim).

Allah dang rộng tay của Ngài ra khẳng định rằng đích thực Allah ﷻ có tay, và chỉ có Ngài biết rõ bản chất cánh tay của Ngài như thế nào và chỉ có Ngài mới biết rõ cánh tay của đang rộng ra như thế nào. Tuy nhiên, một số học giả cho rằng ý nghĩa cụm từ “Allah dang rộng tay của Ngài ra” này chỉ mang ý nghĩa như một hình thức diễn đạt ẩn dụ để nói lên lòng nhân từ bao la của Allah rằng Ngài luôn mở một cánh cửa để đón nhận sự sám hối của người bẻ tội.

*** Bài học từ Hadith:**

- Lòng nhân từ bao la của Allah ﷻ luôn phủ trùm lấy các bầy tôi của Ngài, sự thương xót của Ngài vượt cả không gian và thời gian, mọi lúc mọi nơi Ngài luôn mở lòng của Ngài để đón nhận sự quay về của người bè tôi.

- Thúc giục người bè tôi mau mau sám hối khi làm tội lỗi trong ban ngày hay ban đêm.

- Cánh cửa đón nhận sự sám hối ở nơi Allah vẫn luôn được mở, nhưng nó sẽ đóng lại khi mặt trời mọc ở phía Tây, một hiện tượng trong các đại dấu hiệu gần kề giờ Tận Thế.

Hadith số 17: Ông Abu Huroiroh ﷺ thuật lại lời của Thiên sứ ﷺ:

((مَنْ تَابَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ))

“Ai sám hối trước khi mặt trời mọc lên từ phía Tây thì Allah sẽ chấp nhận sự sám hối của người đó” (Muslim).

* **Bài học từ Hadith:** Hadith cho chúng ta biết rằng quả thật Allah chấp nhận sự sám hối của các bè tôi của Ngài bởi lòng nhân từ và thương xót của Ngài nếu như sự sám hối đó hội đủ các điều kiện. Và một trong những điều kiện đó là sự sám hối phải được thực hiện trước khi mặt trời mọc lên từ hướng Tây. Trong Qur'an, Allah ﷻ phán:

﴿يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ ءَامَنَتْ مِن قَبْلُ أَوْ

كَسَبَتْ فِي إِيْمَانِهَا خَيْرًا﴾ [سورة الأنعام: ١٥٨]

«Vào một ngày mà một vài dấu hiệu của Thượng Đế của Ngươi hiện ra, đức tin của một người sẽ chẳng giúp ích gì

được cho linh hồn của y, những người đã từng không tin tưởng trước đó hoặc đã không thu hoạch được một điều tốt nào trong đức tin Iman của họ.﴾ (Chương 6 - Al-An'am, câu 158).

Dấu hiệu của Thượng Đế muốn nói ở đây được Tafseer là mặt trời mọc lên ở hướng Tây.

Hadith số 18: Ông Abu Abdirrahman Abdullah ﷺ con trai của Umar bin Alkhattaab ﷺ thuật lại lời của Thiên sứ ﷺ:

((إِنَّ اللَّهَ يَقْبَلُ تَوْبَةَ الْعَبْدِ مَا لَمْ يُغْرَغْ))

“Quả thật Allah vẫn chấp nhận sự sám hối của người bẻ tội khi mà linh hồn vẫn chưa đi lên đến tận cổ họng.” (Hadith do Tirmizdi ghi lại và ông nói Hadith tốt).

* **Bài học từ Hadith:** Một trong những điều kiện để sự sám hối của người bẻ tội được chấp nhận nơi Allah ﷻ là phải được thực hiện trước khi cơ thể tiến đến cái chết tức lúc linh hồn đã lên đến tận quay xanh. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي

تُبْتُ الْعَنَ﴾ [سورة النساء: ١٨]

﴿Sự ăn năn sám hối không còn hiệu quả đối với những ai cứ tiếp tục phạm điều tội lỗi cho đến khi họ sắp chết rồi mới nói: bây giờ tôi xin sám hối.﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 18).

Hadith số 19: Ông Zirr bin Hubaish thuật lại: Tôi đã đến gặp ông Safwaan bin Assaal ﷺ để hỏi ông về vấn đề lau chùi trên đôi giày. Ông hỏi: Điều gì đưa cậu tới đây vậy Zirr? Tôi nói: Tôi muốn học hỏi kiến thức. Ông nói: “Quả thật, các Thiên thần sẽ dang các chiếc cánh của họ để bao trùm lấy người đi tìm tòi kiến thức”. Tôi nói: Quả thật tôi có điều chưa rõ về vấn đề lau chùi lên giày sau khi đại, tiểu tiện trong khi ông là một trong bạn đạo của Nabi ﷺ nên tôi đến để hỏi ông liệu ông có nghe Người ﷺ nói điều gì về vấn đề đó không? Ông nói: Có chứ. Người bảo chúng tôi nếu chúng tôi là người đi đường xa thì không cần cởi giày ra trong ba ngày ba đêm đối với đại, tiểu tiện và ngủ trừ trường hợp trong thân trạng Junub (quan hệ vợ chồng, xuất tinh, kinh nguyệt). Tôi hỏi: Vậy ông có nghe Người ﷺ nói điều gì về tình yêu không? Ông nói: “Có. Có lần chúng tôi cùng Thiên sứ của Allah ﷺ trong một chuyến đi xa. Trong lúc chúng tôi đang ngồi cùng với Người thì bỗng một người dân vùng sa mạc kêu gọi Người với giọng rất to tiếng (phong cách của những người vùng sa mạc): Này Muhammad! Thiên sứ của Allah ﷺ đã trả lời y cũng với giọng to như thế: Lấy đi. Tôi đã nói với người đàn ông sa mạc đó: Này, hãy nói nhỏ tiếng thôi, bởi anh đang nói chuyện với Nabi ﷺ và quả thật anh không được làm thế. Y nói: Thề bởi Allah, tôi sẽ không nói nhỏ tiếng. Một người yêu thương một nhóm người thì phải hòa cùng với họ, đúng không? Nabi ﷺ nói:

((الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ))

“Một người sẽ ở cùng với người mà yêu quý vào Ngày Sau”

Rồi Người ﷺ tiếp tục nói chuyện cho chúng tôi nghe, Người có đề cập đến một cánh cửa ở phía Tây khoảng rộng của

nó bằng một người di chuyển trên một vật cưỡi phải mất bốn mươi hay bảy mươi năm.

Sufyaan, một trong những người thuật lại Hadith này nói: đó là cánh cửa nằm ở hướng của xứ Sham⁽¹⁾, Allah Tối Cao đã tạo ra cánh cửa đó vào ngày Ngài tạo ra trời đất và để mở như thế để đón nhận sự sám hối, nó không được đóng lại cho đến khi mặt trời mọc lên ở hướng Tây” (*Hadith do Tirmizdi và những học giả khác ghi lại, và ông nói: Hadith xác thực và tốt*).

*** Bài học từ Hadith:**

- Hadith khuyến khích việc học hỏi và tìm tòi kiến thức, một người cần phải hỏi thăm đến những học giả về những điều tôn giáo mà bản thân chưa rõ.

- Hadith là bằng chứng giáo lý rằng được phép lau chùi trên giày (vớ) khi làm Wudu' sau khi bị hư, đối với người đi đường xa thì được phép trong ba ngày đêm, còn đối với người Muqem (đang ở tại nơi định cư) thì được phép một ngày đêm, thời gian bắt đầu được tính từ lúc hư Wudu' sau khi mang giày (vớ) vào. Giới luật này chỉ áp dụng đối với trường hợp hư Wudu' do đại, tiểu tiện, hoặc ngủ; riêng trường hợp trong thân trạng Junub (sau khi quan hệ vợ chồng, xuất tinh, kính nguyệt, máu hậu sản) thì phải cởi giày (vớ) ra để tắm.

- Hadith dạy các tín đồ lễ độ với những học giả, nên nói nhỏ tiếng khi đang trong các buổi giảng dạy giáo lý.

- Nên chỉ dạy những người không hiểu biết về phong cách ứng xử tốt đẹp cũng như cách giao tế văn hóa và lịch sự.

⁽¹⁾ Sham ngày nay được chia làm bốn quốc gia: Palestine, Syria, Jordan Li Băng.

- Học hỏi và noi theo gương của Thiên sứ ﷺ trong việc kiên nhẫn, đức tính tốt đẹp và phong cách ứng xử với mọi người tùy theo trình độ và văn hóa của họ.

- Nên tìm đến những người ngoan đạo và những buổi giảng dạy giáo lý và yêu mến các học giả và những người ngoan đạo; nên tránh liên quan đến những người làm điều tội lỗi và điều xấu.

- Cánh cửa đón nhận sự sám hối ở nơi Allah luôn được mở.

Hadith số 20: Ông Abu Sa'eed Sa'ad bin Malik bin Sinaan Al-Khudri ﷺ thuật lại lời của Thiên sứ ﷺ:

((كَانَ فِيمَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ رَجُلٌ قَتَلَ تِسْعَةَ وَتِسْعِينَ نَفْسًا، فَسَأَلَ عَنْ أَعْلَمِ أَهْلِ الْأَرْضِ، فَدُلَّ عَلَى رَاهِبٍ، فَأَتَاهُ فَقَالَ: إِنَّهُ قَتَلَ تِسْعَةَ وَتِسْعِينَ نَفْسًا فَهَلْ لَهُ مِنْ تَوْبَةٍ؟ فَقَالَ: لَا. فَقَتَلَهُ فَكَمَّلَ بِهِ مِائَةً، ثُمَّ سَأَلَ عَنْ أَعْلَمِ أَهْلِ الْأَرْضِ، فَدُلَّ عَلَى رَجُلٍ عَالِمٍ فَقَالَ: إِنَّهُ قَتَلَ مِائَةَ نَفْسٍ فَهَلْ لَهُ مِنْ تَوْبَةٍ؟ فَقَالَ: نَعَمْ، وَمَنْ يَحُولُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ التَّوْبَةِ؟ انْطَلِقْ إِلَى أَرْضِ كَذَا وَكَذَا، فَإِنَّ بِهَا أَنْاسًا يَعْبُدُونَ اللَّهَ فَاعْبُدِ اللَّهَ مَعَهُمْ وَلَا تَرْجِعْ إِلَى أَرْضِكَ فَإِنَّهَا أَرْضُ سَوْءٍ. فَانْطَلِقْ حَتَّى إِذَا نَصَفَ الطَّرِيقَ أَتَاهُ الْمَوْتُ، فَاخْتَصَمَتْ فِيهِ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ وَمَلَائِكَةُ الْعَذَابِ. فَقَالَتْ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ: جَاءَ تَائِبًا مُقْبِلًا بِقَلْبِهِ إِلَى اللَّهِ. وَقَالَتْ مَلَائِكَةُ الْعَذَابِ: إِنَّهُ لَمْ يَعْمَلْ خَيْرًا قَطُّ. فَأَتَاهُمْ مَلَكٌ فِي صُورَةِ آدَمِيٍّ فَجَعَلُوهُ بَيْنَهُمْ – أَيَّ حَكْمًا –

فَقَالَ: قَيْسُوا مَا بَيْنَ الْأَرْضَيْنِ فَإِلَىٰ أُيْتِهَمَا كَانَ أَذْنَىٰ فَهُوَ لَهُ. فَقَاسُوهُ فَوَجَدُوهُ أَذْنَىٰ
إِلَىٰ الْأَرْضِ الَّتِي أَرَادَ فَقَبَضَتْهُ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ))

“Vào thời trước các ngươi, có một người đàn ông giết chết 99 mạng người. Y đi hỏi tìm một vị học giả hiểu biết nhất thì y được chỉ đến một vị tu sĩ. Y đã tìm đến vị tu sĩ đó nói: Quả thật, tôi đã giết chết 99 mạng người, vậy tôi có còn đường quay lại sám hối không? Vị tu sĩ nghe xong liền bảo: Không. Thế là người đàn ông đó đã kết liễu vị tu sĩ đó và làm tròn con số một trăm mạng người (do tức giận khi nghe vị tu sĩ kia nói như thế). Nhưng rồi y vẫn đi tìm một vị học giả hiểu biết để hỏi (mong được hướng dẫn vì y khao khát muốn sám hối). Y được chỉ đến một người học giả. Y tìm đến người học giả đó, nói rằng y đã giết chết cả một trăm mạng người liệu y có còn đường quay đầu sám hối không? Nghe xong, vị học giả từ tốn nói: Có chứ, anh hãy đến vùng đất này, vùng đất này (vị học giả hướng dẫn cho y) bởi cư dân ở đó là những người thờ phượng Allah, anh hãy đến đó và thờ phượng Allah cùng với họ và đừng quay về chỗ của anh xưa kia nữa bởi vì đó là vùng đất xấu. Vậy là, người đàn ông đó (nghe theo lời chỉ dạy của vị học giả) ra đi (rời bỏ vùng đất xưa kia của y để đến với vùng đất tốt đẹp của những người thờ phượng Allah). Khi đi được khoảng nửa đường thì cái chết đến với y. Nhóm Thiên thần nhân từ và nhóm Thiên thần trừng phạt tranh chấp nhau. Nhóm Thiên thần nhân từ nói: Người đàn ông này đã sám hối và hướng trái tim của y đến với Allah. Nhóm Thiên thần trừng phạt thì bảo: Hắn chưa làm bất cứ một việc làm tốt nào cả. Thế là có một vị Thiên thần được cử đến trong hình dạng con người phạm và bảo hai nhóm đo khoảng

cách (chỗ người đàn ông đó chết) với hai nơi (nơi y rời bỏ và nơi y trên đường đi đến) xem khoảng cách bên nào gần hơn thì y thuộc về nơi đó. Vậy là, hai nhóm Thiên Thần tiến hành đo, (kết quả là) người đàn ông đó ở gần với nơi y muốn đến; cho nên, nhóm Thiên thần nhân từ lấy được quyền rút hồn của y.” (*Albukhari, Muslim*).

Và trong một lời dẫn khác thì có ghi thêm rằng sự chênh lệch khoảng cách chỉ bằng một gang tay, và chính Allah đã ra lệnh cho một vị Thiên Thần xê dịch xác của người đàn ông đó về phía nơi y muốn đến.

* Bài học từ Hadith:

- Được phép nói về những sự việc của những cộng đồng thời trước Islam miễn sao sự việc đó không trái với Islam.

- Người có kiến thức dù có hành đạo ít vẫn tốt hơn người hành đạo nhiều mà không có kiến thức (giáo lý).

- Người có kiến thức và hiểu thấu về giáo lý sẽ hướng dẫn đúng đường, còn người không hiểu biết về giáo lý thường dẫn đến sự hư hại mặc dù có ý muốn làm điều tốt.

- Cánh cửa sám hối ở nơi Allah luôn rộng mở để đón chào những ai chân thành muốn quay đầu cho dù có phạm tội lớn lao như thế nào và nhiều bao nhiêu đi chăng nữa.

- Khi đã quyết định quay đầu thì hãy chân thành sám hối đồng thời tránh xa hoàn toàn khỏi những điều tội lỗi, những phương tiện dẫn đến tội lỗi và nên đồng hành cùng với những người ngoan đạo và hiểu biết giáo lý.

- Trong Hadith khẳng định rằng các Thiên Thần có phép biến hóa thành những hình dạng khác, đồng thời nói lên sự cao quý của con người khi mà vị Thiên Thần được cử đến phân xử cho hai nhóm Thiên Thần đang tranh cãi đã biến hóa thành hình dáng của một người phạm.

Hadith số 21: Ông Abdullah con trai Ka'ab bin Malik, đưa con dẫn đường thường trực cho Ka'ab khi ông bị mù, ông nói: Tôi đã nghe Ka'ab bin Malik ﷺ nói về câu chuyện ông ở lại nhà không tham chiến cùng với Thiên sứ của Allah ﷺ trong trận chiến Tabuk:

Ka'ab nói: Tôi chưa bao giờ không tham chiến cùng với Thiên sứ của Allah ﷺ trong bất cứ trận chinh chiến nào ngoài trận Tabuk và trận chiến Badr. Tuy nhiên, trong trận Badr thì không ai trong những người không tham chiến bị quả trách cả; bởi vì trong trận chiến đó, Thiên sứ của Allah ﷺ và những người Muslim ra đi chỉ vì muốn chặn đường đoàn lạc đả của Quraish mà thôi nhưng rồi Allah ﷻ đã cho họ giao chiến với kẻ thù một cách bất ngờ. Quả thật, tôi tự hào vì có mặt cùng với Thiên sứ của Allah ﷺ trong đêm Al-Aqabah khi chúng tôi thề nguyện trung thành với Islam. Điều này làm tôi tự hào còn hơn cả việc có mặt tham chiến trong trận Badr mặc dù trận Badr được mọi người biết đến nhiều nhất. Đó là sự tự hào của riêng tôi khiến tôi chần chừ và do dự để rồi tôi phải ở lại không tham chiến cùng với Thiên sứ của Allah ﷺ trong trận Tabuk.

Quả thật, tôi chưa bao giờ có phương tiện cũng như hoàn cảnh thuận lợi tốt như thời điểm tôi không tham chiến với Thiên sứ của Allah ﷺ trong trận chinh chiến đó. Và thề bởi

Allah, trong thời điểm đó tôi đã chuẩn bị được hai con lạc đà để cưới tốt nhất mà tôi chưa từng có trước đây. Và quả thật, Thiên sứ của Allah ﷺ mỗi khi muốn đi chinh chiến thì Người thường không tiết lộ thông tin cho đến phút cuối, và ngay cả trận chiến Tabuk đó cũng vậy.

Thiên sứ của Allah ﷺ xuất chinh Tabuk trong thời điểm đó trời đang trong mùa nóng, và địa điểm chinh chiến thì lại rất xa xôi, hơn nữa lực lượng quân địch thì rất đông.

Thế là Thiên sứ của Allah ﷺ thông báo cho những người Muslim, Người ra lệnh cho họ chuẩn bị quân trang cho cuộc chinh chiến. Người cho họ biết địa điểm chinh chiến mà Người muốn ra quân. Và những người tham chiến cùng Thiên sứ của Allah ﷺ trong thời điểm đó rất đông nhưng danh sách của không được ghi chép lại.

Trong trận xuất chinh đó, có rất ít người muốn vắng mặt trừ phi những ai nghĩ rằng họ có thể ẩn trốn khi mà Allah ﷻ không mặc khải xuống về vấn đề né tránh tham chiến của họ.

Thiên sứ của Allah ﷺ xuất chinh trong trận chinh chiến đó vào thời điểm cây nở hoa đơm trái, và lòng tôi trở nên yếu đuối trước hoàn cảnh mùa xuân như thế, nó làm tôi chậm trễ trong việc chuẩn bị tư trang cho chuyến xuất chinh. Thiên sứ của Allah ﷺ và những người Muslim tham chiến cùng với Người đã chuẩn bị xong tư trang và sẵn sàng cho chuyến xuất chinh; còn tôi thì cứ chậm trễ, cứ mỗi khi tôi định chuẩn bị quân trang để kịp xuất chinh cùng lúc với Người thì tôi lại thôi, cứ như vậy tôi chưa chuẩn bị được gì cả, tôi cứ nói bản thân: mình chắc có khả năng chuẩn bị khi mình muốn. Cứ như vậy tôi chẳng chuẩn bị được gì cho chuyến xuất chinh cả để rồi rất

cuộc vào một buổi sáng Thiên sứ của Allah ﷺ và những người Muslim bắt đầu xuất chinh trong khi tôi thì chưa chuẩn bị được bất cứ thứ gì cho chuyến đi. Khi Thiên sứ ﷺ và mọi người đã ra đi thì tôi cũng cố gắng để đuổi theo sau họ nhưng hơi ơ chẳng biết thế nào rồi tôi không thể làm được điều đó.

Sau khi Thiên sứ của Allah ﷺ và những người Muslim tham chiến cùng với Người đã ra đi thì tôi bắt đầu lo lắng và cảm thấy rất buồn, tôi lo lắng vì cảm thấy hình ảnh của mình chỉ có thể nằm một trong hai nhóm người: hoặc là nhóm người Munafiq (giả tạo đức tin) hoặc là nhóm người yếu đuối, già yếu và bệnh tật không thể tham chiến được.

Thiên sứ của Allah ﷺ đã không nhắc gì đến tôi cho tới khi đến được Tabuk. Lúc Người đang ngồi cùng với mọi người tại Tabuk thì Người mới nhắc đến tôi, Người hỏi:

((مَا فَعَلَ كَعْبُ بْنُ مَالِكٍ؟))

“Ka’ab bin Malik đã làm gì?”.

Lúc đó, một người thuộc dòng họ Bani Salamah nói: Thừa Thiên sứ của Allah, chắc y bị giữ lại bởi áo êm chân ấm rồi. Vừa dứt lời thì Ma’az bin Jabal ﷺ liền nói: Thiệt tệ hại cho những gì anh nói. Thề bởi Allah, tôi không biết về anh ta ngoại trừ những điều tốt. Thiên sứ của Allah ﷺ im lặng. trong lúc Người đang im lặng thì từ đằng xa mọi người nhìn thấy một bóng người màu trắng đang tiến đến, Thiên sứ của Allah nói: Hãy là Abu Khaithamah. Quả thật, đúng như lời của Người, đó đích thực là Abu Khuthaimah ﷺ thuộc dân Al-Ansar (dân Madinah), và ông là người đã đóng góp một xô chà là khô và đã bị những kẻ Munafiq chế giễu.

Khi tôi được thông tin rằng Thiên sứ của Allah ﷺ đang trên đường trở về từ Tabuk thì tâm trạng tôi trở nên rất căng thẳng. Tôi dự định bịa ra một lời nói dối, tôi tự nói với chính bản thân mình: mình sẽ nói gì để tránh khỏi cơn giận của Người ngày mai đây? Tôi cũng đã bàn bạc hỏi ý kiến của gia đình về sự việc đó. Rồi khi có lời báo tin: Quả thật Thiên sứ của Allah ﷺ đã về đến nơi thì mọi thứ trong đầu tôi trở nên rối tung, tôi chẳng nghĩ được gì nữa, và lúc đó tôi chỉ nghĩ là mình chắc chắn sẽ không thể thoát tội ngoại trừ phải nói thật với Người.

Và buổi sáng, Thiên sứ của Allah ﷺ trở về đến nơi. Và thường khi trở về từ cuộc hành trình của chuyến đi xa thì Người sẽ không về nhà ngay mà Người vào Masjid và dâng lễ nguyện Salah hai Rak'at rồi ngồi lại với mọi người. Sau khi Người dâng lễ nguyện Salah xong, Người ngồi lại trong Masjid cùng với mọi người thì những người không tham chiến bắt đầu đến cáo lỗi với Người, họ thề thốt và đưa ra đủ lý do với Người, tất cả họ tổng cộng hơn 80 người. Người đã chấp nhận sự cáo lỗi của họ, Người chấp nhận theo những gì công khai bên ngoài của họ, Người tha thứ cho họ còn những gì ở trong thâm tâm họ thì Người để dành cho Allah phán xét.

Sau đó, tôi đến, tôi cho Salam thì Người cười, Người cười với vẻ giận rồi Người nói: Lại đây. Tôi đi bộ đến ngồi trước mặt Người, Người ﷺ nói với tôi:

((مَا خَلَّفَكَ؟ أَلَمْ تَكُنْ قَدْ ابْتَعْتَ ظَهْرَكَ))

“Điều gì làm anh ở lại? Chẳng lẽ anh không có khả năng cho chuyến đi sao?”

Tôi nói: Thưa Thiên sứ của Allah! Thề bởi Allah, nếu tôi ngồi trước mặt một người phạm tục nào khác ngoài Người là chắc chắn tôi sẽ thoát khỏi cơn giận của người đó với một lý do, nhưng tôi, thề bởi Allah, quả thật tôi biết chắc rằng nếu tôi nói với Người những lời nói dối vào ngày hôm nay có thể làm cho Người hài lòng về tôi thì Allah sẽ giận dữ đối với tôi, còn nếu tôi nói sự thật với Người mặc dù có thể làm cho Người không hài lòng nhưng tôi hy vọng điều tốt đẹp ở nơi Allah sau đó .. Thề bởi Allah, tôi thực sự không có lý do gì cho việc ở lại nhà cả, thề bởi Allah, quả thật tôi chưa bao giờ có phương tiện cũng như hoàn cảnh thuận lợi tốt như thời điểm mà tôi ở lại không tham chiến cùng với Người.

Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((أَمَا هَذَا فَقَدْ صَدَقَ، فَقُمْ حَتَّى يَقْضِيَ اللَّهُ فَيْكَ))

“ĐỐI với điều này là thật, anh hãy đứng dậy và đi để cho Allah giải quyết về vấn đề của anh”.

Những người thuộc dòng họ Salimah cứ theo tôi, nói: thề bởi Allah, chúng tôi chưa hề thấy anh làm lỗi một điều gì trước sự việc này; quả thật anh nên cáo lỗi với Thiên sứ của Allah với những lý do mà những người ở lại đã cáo lỗi với Người; nếu thực sự anh có lỗi thì Thiên sứ của Allah cầu xin tha thứ cho anh là được rồi.

Thề bởi Allah, những lời nói của họ làm tôi phân vân và ngập ngừng muốn quay lại cáo lỗi với Thiên sứ của Allah với những lời nói dối. Rồi tôi nói với họ: Có ai gặp trường hợp giống như tôi không (tức có ai cũng nói thật như tôi không)? Họ bảo: Có, có hai người cũng giống như trường hợp của anh, họ nói giống như những gì anh nói. Tôi hỏi: Hai người đó là

ai? Họ nói: Mura-rah bin Arrabi'a Al'Amri và Hilal bin Umaiyyah Al-Waqifi.

Họ đã cho tôi biết hai người ngoan đạo và đức hạnh, quả thật, hai người đó có mặt trong chiến Badr.

Khi tôi nghe họ nói hai người cũng có trường hợp giống như tôi là hai người đó tôi liền ra đi và không quay lại chỗ Thiên sứ của Allah ﷺ.

Thiên sứ của Allah ﷺ cấm mọi người nói chuyện với chúng tôi. Thế là mọi người đã lánh xa chúng tôi, hoàn cảnh lúc đó của tôi như thể cả trái đất tuy rộng lớn và mệnh mông thế kia nhưng nó thật sự không có chỗ để tôi dung thân. Tôi đã trải qua hoàn cảnh như thế trong suốt năm mươi đêm.

Còn riêng hai người đồng cảnh ngộ với tôi thì xuyên suốt ở trong nhà trong khoảng thời gian khó khăn đó, hai người họ chỉ biết khóc. Tôi là người trẻ tuổi hơn họ, tôi kiên cường và cứng rắn hơn họ cho nên tôi vẫn ra ngoài bình thường và đến dâng lễ nguyện Salah tập thể cùng với mọi người, và tôi cũng ra chợ, tuy nhiên, không ai nói chuyện với tôi cả. Tôi cũng đến chỗ của Thiên sứ và chào Salam đến Người tại buổi thuyết giảng sau giờ Salah. Tôi thường nói với lòng: không biết Người hé môi đáp lại lời Salam của tôi hay không? Rồi tôi dâng lễ nguyện Salah gần Người và tôi thường nhìn trộm Người xem Người có nhìn tôi không .. và thật sự Người cũng nhìn tôi khi tôi không nhìn Người ..

Và trong những ngày đó, có lần trên đường về tôi đi ngang qua ngôi vườn của Abu Qata-dah – ông là người anh em họ với tôi và ông là mà tôi yêu quý nhất – tôi cho Salam. Nhưng thế bởi Allah, Abu Qata-dah không đáp lại lời Salam của tôi. Tôi nói với Abu Qata-dah: này Abu Qata-dah, tôi hỏi

thật anh trước Allah, chẳng lẽ anh không biết rằng tôi yêu Allah và Thiên sứ của Ngài sao? Ông ấy im lặng. Tôi lặp lại câu hỏi nhưng ông ấy vẫn im lặng không nói gì. Rồi tôi lại hỏi thì ông ta nói: Allah và Thiên sứ của Ngài biết rõ hơn hết. Lúc đó, tôi chảy nước mắt và quay đi.

Trong lúc tôi đang đi bộ ngoài chợ Madinah thì nhìn thấy một người thương buôn đến từ Sham, một trong những người thương mang thức ăn đến bán cho chợ Madinah, ông ta nói: Làm ơn cho tôi biết chỗ của Ka'ab bin Malik? Rồi mọi người chỉ ông ta tìm đến tôi. Người đó tìm đến tôi và trao cho tôi một bức thư đến từ nhà vua Ghassaan. Và tôi là người chuyên ghi chép (biên dịch và soạn thảo), tôi đã đọc nó và trong đó nói: ... Quả thật ta nghe được tin rằng người bạn của anh (Thiên sứ của Allah) đã quay lưng với anh, và Allah ﷻ không cho anh một chỗ nào để dung thân thì chúng tôi sẵn sàng đón nhận anh ở nơi chúng tôi.

Khi đọc những lời này tôi nói với bản thân mình: Đây cũng là một tai họa! Tôi vội vò bức thư và ném vào lò nướng bánh mì.

Bốn mươi ngày trôi qua mà vẫn chưa có lời Mặc khải được mặc khải xuống về vấn đề của tôi. Lúc đó, Thiên sứ của Allah cử sứ giả của Người đến nói: quả thật Thiên sứ của Allah ra lệnh cho anh phải tránh xa vợ của anh. Tôi nói: có nghĩa là tôi phải ly dị cô ấy hay như thế nào? Vị sứ giả đó nói: không phải vậy, chỉ không đến gần cô ấy thôi. Lệnh đó cũng được truyền đến hai người cùng cảnh ngộ với tôi.

Tôi đã nói với vợ tôi: em tạm trở về nhà của em và hãy tạm ở lại đó cho đến khi Allah phán xử vấn đề này của anh. Riêng bà phu nhân của ông Hilal bin Umaiya thì đã đến gặp

Thiên sứ của Allah nói: Thừa Thiên sứ của Allah, quả thật ông Hilal bin Umaiya là người đã già, ông không có người giúp việc để hầu hạ, tôi có được phép ở lại để chăm sóc và hầu hạ ông ấy không? Người nói: Được, nhưng không ông ấy không được phép đến gần bà. Bà ta nói: Thề bởi Allah, anh ta không còn linh hoạt nữa đâu, thề bởi Allah ông ấy vẫn còn thường xuyên khóc kể từ ngày hôm ấy đến nay.

Một số người thân của tôi đã bảo tôi: nếu anh xin phép Thiên sứ của Allah về việc vợ của anh thì chắc chắn Người sẽ cho phép, bởi quả thật Người đã cho phép vợ của ông Hilal bin Umaiya ở lại để chăm sóc ông ta. Tôi nói: tôi không xin phép Thiên sứ của Allah về chuyện này đâu và tôi biết rằng nếu tôi xin Người thì Người cũng không cho phép tôi bởi vì tôi là người đàn ông còn trẻ đầy sức lực. Tôi đã ở một mình trong tình trạng như thế mười đêm.

Thời gian 50 đêm bị cấm nói chuyện đã hoàn tất, trong lúc tôi đang dâng lễ nguyện Salah Fajar vào ngày thứ 50 trên nóc nhà, lễ nguyện xong, tôi ngồi lại, lúc đó tôi vẫn suy nghĩ về chuyện của tôi, tôi cảm thấy rất buồn và rất khó chịu thì bỗng tôi nghe tiếng kêu la rất lớn, nói: Đây Ka'ab bin Malik, xin báo tin mừng cho anh đây. Liên lúc đó, tôi biết rằng mình được mở lối, tôi liền cúi đầu xuống Sujud. Thiên sứ của Allah đã thông báo với mọi người về việc Allah đã tha thứ cho chúng tôi sau khi lễ nguyện Salah Fajar vừa xong. Một số người đã ra đi báo tin mừng cho tôi và một số người khác thì đi báo tin mừng cho người bạn đồng cảnh ngộ với tôi. Trong số những người đi báo tin mừng cho tôi thì có một người đã nhanh chân chạy đến chỗ tôi trước tiên và la lên lời báo tin mừng. Khi tôi vừa nghe tiếng báo tin mừng của anh ta thì tôi liền cởi hai cái áo của tôi cho anh ta vì anh ta đã đến báo tin mừng cho tôi; và

thẻ bởi Allah, lúc đó tôi không có cái áo nào khác ngoài hai cái áo đó cả .. rồi tôi đã phải mượn áo mặc vào và tiến thẳng đến chỗ Thiên sứ của Allah. Khi tôi đến chỗ của Thiên sứ thì mọi người reo lên chúc mừng vì tôi được tha thứ, họ nói: xin chúc mừng anh đã được Allah tha thứ; họ cứ chúc mừng tôi cho đến khi tôi vào Masjid, lúc đó tôi thấy Thiên sứ của Allah đang ngồi và mọi người đang ở xung quanh, lúc đó Talhah bin Ubaidillah đứng lên bắt tay tôi và chúc mừng tôi. Thẻ bởi Allah, không một người đàn ông nào trong số những người Muhajir đứng lên chúc mừng tôi ngoài ông ta cả. Tôi không bao giờ quên điều đó đối với Talhah.

Rồi khi tôi cho Salam cho Thiên sứ của Allah và tôi thấy nét mặt của Người rất vui và Người nói:

((أَبشِرْ بِخَيْرٍ يَوْمَ مَرَّ عَلَيْكَ مُنْذُ وَلَدْتِكَ أُمَّكَ))

“Xin báo tin mừng về một ngày tốt đẹp nhất kể từ khi anh lọt lòng mẹ đến nay”.

Tôi nói: Thưa Thiên sứ của Allah, đó là từ nơi Người hay từ nơi Allah? Người ﷺ nói:

((لَا بَلَّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ))

“Không, đó là từ nơi Allah”.

Và Thiên sứ của Allah ﷺ khi có chuyện vui thì gương mặt của Người thường sáng ngời trông giống như ánh trăng, và chúng tôi thường biết điều đó từ Người.

Khi tôi đã ngồi xuống trước mặt của Người, tôi nói: Thưa Thiên sứ của Allah, biểu hiện sự sám hối của tôi tôi xin

Sadaqah tất cả tài sản của tôi cho con đường chính nghĩa của Allah và Thiên sứ của Ngài.

Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((أَمْسِكْ بَعْضَ مَالِكَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ))

“Anh hãy giữ lại một phần tài sản của mình, điều đó tốt cho anh hơn”.

Tôi nói: Tôi giữ lại chiếc cung tên của Khaibar. Và tôi nói: Thừa Thiên sứ của Allah, quả thật Allah ﷻ giải thoát cho tôi chỉ vì sự trung thực của tôi và để tỏ lòng sám hối với Ngài tôi phải chỉ nên trung thực trong chuỗi đời còn lại của tôi.

Thề bởi Allah ﷻ, tôi chưa từng biết bất kỳ ai trong số những người Muslim bị Allah ﷻ thử thách về sự trung thực trong lời nói kể từ khi tôi kể điều đó với Thiên sứ của Allah. Quả thật, không có điều gì tốt hơn điều mà Allah ﷻ đã thử thách tôi! Và thề bởi Allah, tôi chưa từng cố ý nói dối một điều gì kể từ khi tôi đã nói điều đó với Thiên sứ của Allah ﷺ cho đến ngày này của tôi.

Và quả thật tôi hy vọng Allah ﷻ sẽ phù hộ và bảo vệ tôi trong những gì còn lại của cuộc đời tôi.

Allah ﷻ đã mặc khải xuống câu Kinh:

﴿لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ فَرِيقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٧﴾ وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِفُوا حَتَّىٰ إِذَا صَافَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَصَافَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنْ لَا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ

عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١١٨﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَتَقُوا اللَّهَ
وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾ [سورة التوبة: ١١٧ - ١١٩]

«Quả thật, Allah đã tha thứ cho Nabi và những người đi cư (Muhajir) và những người trợ giúp (Al-Ansar), những người đã theo Y trong những giờ phút khó khăn sau khi tâm lòng của một số người của họ gần như muốn chao đảo; rồi Ngài quay lại tha thứ cho họ bởi vì Ngài là Đấng Hằng Tha Thứ và Khoan Dung. Và cuối cùng Ngài (Allah) tha thứ cho ba người ở lại (Ka'ab, Mura-rah và Hilal). (Họ cảm thấy nhục) đến mức trái đất tuy rộng thênh thang bỗng nhiên trở thành chật hẹp đối với linh hồn của họ; và họ nhận thấy không còn chỗ nào để chạy trốn khỏi Allah trừ phi chạy đến tạ tội với Ngài. Rồi Ngài đã tha thứ để cho họ có dịp ăn năn sám hối. Quả thật, Allah là Đấng hằng Đoái Hoài Tha Thứ, Rất mực Khoan Dung. Nay hỡi những người có đức tin! Hãy kính sợ Allah và hãy ở cùng với những người chân thật và ngay chính.» (Chương 9 – Attawbah, câu 117 - 119).

Ka'ab nói: Thề bởi Allah, không có ân huệ nào mà Allah ban cho tôi lớn hơn việc Ngài hướng dẫn tôi đến với Islam, và điều lớn lao nhất đối với bản thân tôi là tôi đã trung thực với Thiên sứ của Allah, tôi đã không nói dối Người. Và những kẻ nói dối sẽ bị hủy diệt giống như những kẻ đã nói dối: quả thật Allah phán về những người đã nói dối:

﴿سَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لِتُعْرِضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ إِنَّهُمْ رَجَسٌ وَمَا وَلَهُمْ جَهَنَّمَ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٢٠﴾ يَحْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا

عَنْهُمْ فَإِنْ تَرَضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٦﴾ [سورة التوبة:

[٩٦، ٩٥]

﴿Khi các người trở về gặp lại chúng, chúng sẽ mang Allah ra thề thốt với các người mục đích để cho các người tin tưởng chúng. Bởi thế, các người hãy để mặc chúng bởi vì chúng bản thiêu và rồi đây nhà ở của chúng là Hỏa Ngục, một phần thưởng dành cho điều mà chúng đã làm. Chúng thề với các người để các người hòa thuận lại với chúng. Nhưng nếu các người hài lòng thì Allah vẫn không hài lòng với những kẻ làm loạn và bất tuân.﴾ (Chương 9 – Attawbah, câu 9°, 96).

Ka'ab nói: Chúng tôi đã không cùng với những người đó, những người đã được Thiên sứ của Allah ﷺ chấp nhận lời thề thốt của họ, Người đã chấp nhận sự cáo lỗi của họ và cầu xin tha thứ cho họ còn chúng tôi thì Người bảo để Allah định đoạt vấn đề đó của chúng tôi. Allah ﷻ phán: **﴿Và cuối cùng Ngài (Allah) tha thứ cho ba người ở lại﴾** không mang ý nghĩa là sự ở lại của chúng tôi trong việc không tham chiến mà nó mang ý nghĩa rằng ba người chúng tôi phải ở lại chờ đến khi có lệnh định đoạt của Allah. (*Hadith do Albukhari và Muslim ghi lại*).

Còn trong một lời dẫn khác có nói thêm: “Rằng Thiên sứ của Allah ﷺ xuất chinh trong trận Tabuk vào ngày thứ năm, Người thường thích xuất chinh vào ngày thứ năm”; và trong một lời dẫn khác nữa thì có thêm: “Thiên sứ của Allah ﷺ thường về lại từ chuyến đi xa vào thời điểm ban ngày lúc ban trưa, và thường khi Người về đến nơi thì Người bắt đầu ghé Masjid trước tiên, dâng lễ nguyện Salah hai Rak'at rồi Người ngồi lại trong đó”.

*** Nhắc lại một chút về trận chiến Tabuk:**

Thành phố Tabuk là một thành phố nằm ở phía Tây Bắc của vương quốc Ả Rập Saudi, cách Madinah tầm 70 km về phía Bắc. Đây là một thành phố lớn, cũng là một căn cứ quân sự lớn của Saudi. Trận chiến Tabuk rơi vào năm thứ chín Hijrah, còn được gọi là trận chiến Usrah (khó khăn và gian truân): trời rất nóng, nguồn tài chính không có mà phải kêu gọi sự đóng góp của mọi người, nơi chinh chiến ở rất xa, quân địch thì rất đông và hùng hậu còn quân ta chỉ rất ít khoảng tầm 30 ngàn quân thôi. Tên gọi Usrah được nói lời phán của Allah:

﴿لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ
الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ فَرِيقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ
رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ [سورة التوبة: ١١٧]

﴿**Quả thật, Allah đã tha thứ cho Nabi và những người đi cư (Muhajir) và những người trợ giúp (Al-Ansar), những người đã theo Y trong những giờ phút (Usrah) khó khăn sau khi tấm lòng của một số người của họ gần như muốn chao đảo; rồi Ngài quay lại tha thứ cho họ bởi vì Ngài Hằng Tha Thứ và Khoan Dung.**﴾ (Chương 9 – Attawbah, câu 117).

Nguyên nhân của trận chiến Tabuk: Thiên sứ của Allah nghe tin rằng quân Hy Lạp đang chuẩn bị một đoàn quân liên minh cùng với những bộ tộc Ả rập để vào đánh những người Muslim ở Madinah cho nên Người tập hợp lực lượng để đến Tabuk ngăn chặn họ.

Trong trận chiến Tabuk, Thiên sứ của Allah đã kêu gọi mọi người góp của cho trận chiến do ngân khố lúc đó

hạn hẹp. Và hầu như ai cũng đóng góp dù nhiều hay ít trừ những người Muna-fiq. Những người Muna-fiq chẳng những không đóng góp mà còn buông lời gièm pha, khi họ nhìn thấy người nào đóng góp nhiều thì họ bảo rằng đó là hành động phô trương sự giàu có, còn khi họ nhìn thấy ai đóng góp ít thì họ trêu chọc rất mỉa mai, có Hadith ghi lại rằng khi họ nhìn thấy một vị Sahabah đóng góp với một xô chà là khô thì họ nói: quả thật Allah đủ giàu có đâu cần đến những thứ không đáng như thế. Thế là, Allah mặc khải xuống câu Kinh:

﴿الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ [سورة التوبة: ٧٩]

﴿Những kẻ nói xấu những người ngoan đạo có đức tin về việc bố thí, chỉ trích những người bố thí tùy khả năng của họ và chê cười họ thì sẽ bị Allah ném trả lại giọng điệu chê cười của chúng và sẽ bị trừng phạt đau đớn.﴾ (Chương 9 – Attawbah, câu 79).

Và trong trận chiến cũng có những người rất muốn đóng góp cho trận chiến nhưng do rất nghèo chẳng có thứ gì, ngay cả chà là khô cũng không có, họ buồn rầu và khóc vì không có gì để đóng góp cho con đường chính nghĩa của Allah. Allah phán về hình ảnh của họ:

﴿لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يُنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

﴿وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ﴾ (سورة التوبة: ٩١، ٩٢)

﴿Những người yếu đuối, bệnh tật và nghèo khó không tìm ra bất cứ thứ gì đóng góp để tham chiến thì sẽ không bị khiển trách, miễn sao họ thành thật với Allah và Thiên sứ của Ngài. Bởi quả thật không có lý nào lại khiển trách người làm tốt và Allah luôn là Đấng Hằng Tha thứ và Rất mực Khoan Dung. Cũng không bị khiển trách đối với những ai đến gặp Người (Muhammad) nhờ Người cấp cho phương tiện di chuyển, nhưng Người bảo họ: “*Ta không tìm ra phương tiện chuyên chở cho các ngươi*”, thì họ trở về với đôi mắt tuông dòng lệ vì buồn bã do đã không tìm ra phương tiện để đóng góp tham chiến.﴾ (Chương 9 – Attawbah, câu 91, 92).

Những người Muna-fiq không những buông lời gièm pha và mỉa mai những người ủng hộ trận Tabuk mà họ còn dùng nhiều lời lẽ khác để giữ chân những người có đức tin đi tham chiến, họ bảo với những người muốn ra đi tham chiến: Dưới trời nắng nóng cháy da thể kia thì các người đi làm gì? Tại sao các người phải chịu khổ như thế? ... Allah mặc khải xuống câu Kinh:

﴿فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ﴾ (سورة التوبة: ٨١، ٨٢)

[سورة التوبة: ٨١، ٨٢]

﴿Những người ở lại nhà (không tham gia trận chiến Tabuk) vui mừng về việc chúng không đi chiến đấu với Thiên sứ của Ngài, chúng ghét việc đi chiến đấu bằng cả tài sản và tính mạng của chúng cho con đường chính nghĩa của Allah, chúng nói: “Các người đừng ra đi dưới cái nóng cháy da!”. Hãy bảo chúng: “Lửa của Hỏa Ngục nóng còn dữ hơn sức nóng của mặt trời”; phải chi chúng hiểu điều đó. Bởi thế, chúng nên cười ít mà hãy khóc thật nhiều, đó như một phần hình phạt về điều chúng gây ra.﴾ (Chương 9 – Attawbah, câu 81, 82).

*** Bài học từ Hadith:**

- Người Muslim cần phải trung thực và phải thừa nhận lỗi lầm và sai quấy mỗi khi làm lỗi và sai phạm.

- Hadith cho thấy cách kỷ luật khôn ngoan của Thiên sứ ﷺ trong quân sự.

- Các Sahabah luôn phấn đấu và nỗ lực trong việc tìm kiếm ân phước, họ lúc nào cũng toàn tâm toàn ý đi đấu tranh cho con đường chính nghĩa của Allah ﷻ bằng tài sản lẫn tính mạng của họ.

- Các vị Sahabah luôn cảm thấy ân hận và đau buồn mỗi khi đã lỡ hời hợt với nghĩa vụ và bổn phận của mình.

- Hadith cho thấy lòng trung thực của các vị Sahabah trong đức tin Iman của họ.

- Allah ﷻ sẽ luôn tha thứ cho những có đức tin, chân thành sám hối và quay về với Ngài.

- Islam ghét một người làm Sadaqah với toàn bộ tài sản của y bởi vì điều đó dẫn tới tình trạng nghèo khó cho y và có thể khiến y phải đi xin mọi người.

Hadith số 22: Ông Abu Nujaid Imraan bin Al-Husain Al-Khuzaa'i ﷺ thuật lại rằng có một người phụ nữ thuộc bộ tộc Juhainah đã đến gặp Thiên sứ của Allah ﷺ trong lúc cô ta phạm tội Zina. Cô ta nói: Thừa Thiên sứ của Allah, quả thật tôi đã phạm phải khung hình phạt của Zina, xin Người thi hành khung phạt đó với tôi. Thiên sứ của Allah ﷺ gọi người Wali của cô ta đến và nói:

((أَحْسِنِ إِلَيْهَا فَإِذَا وَضَعْتَ فَأَتِنِي بِهَا))

“Hãy chăm sóc và đối xử tử tế với cô ta, khi nào cô ta hạ sinh thì hãy dẫn cô ta đến gặp Ta”.

Người Wali của cô ta đã làm theo đúng như vậy. Thiên sứ của Allah đã bảo cô ta mặc nhiều lớp áo (để không ra lộ phần Awrah khi bị ném đá) rồi Người ra lệnh tiến hành hình phạt ném đá (Rajam), sau đó, Người dâng lễ nguyện Salah cho cô ta. Umar ﷺ đã nói với Thiên sứ của Allah ﷺ: Thừa Thiên sứ của Allah! Người dâng lễ nguyện Salah cho cô ta khi cô ta đã phạm tội Zina ư? Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((لَقَدْ تَابَتْ تَوْبَةً لَوْ قُضِيَتْ بَيْنَ سَبْعِينَ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ لَوَسِعَتْهُمْ وَهْلٌ وَجَدْتُ تَوْبَةً أَفْضَلَ مِنْ أَنْ جَادَتْ بِنَفْسِهَا لِلَّهِ تَعَالَى))

“Quả thật, cô ấy đã sám hối với một sự sám hối mà nếu người đem chia đều cho bảy mươi người trong cư dân Madinah thì nó sẽ bao trùm lấy họ. Và liệu người có từng

thấy sự sám hối nào tốt hơn việc cô ấy đã hy sinh bản thân mình cho Allah Tối Cao không?” (Muslim).

Người phụ nữ được nói đến trong Hadith có tên là Khawlah con gái ông Khuwailid.

*** Bài học từ Hadith:**

- Một trong phẩm chất và đức hạnh của người có đức tin là y cảm thấy đau, ăn năn và hối hận khi đã lỡ làm điều tội lỗi, và cố gắng tìm cách tẩy sạch bản thân mình khỏi vết nhơ của tội lỗi đó ngay cả phải hy sinh tính mạng, mục đích để được Allah hài lòng khi trở về gặp Ngài.

- Hình phạt trên thế gian cùng với sự ăn năn sám hối sẽ xóa đi tội lỗi của người phạm tội.

- Không được phép tiến hành khung hình phạt với người đang mang thai cho đến khi nào người đó đã sinh nở xong. Nếu đối với khung hình phạt đánh roi thì được tiến hành sau thời gian chấm dứt máu hậu sản; còn nếu đối với khung hình phạt ném đá (Rajam) thì được tiến hành sau khi đứa con đã hoàn toàn dứt sữa mẹ.

Hadith thứ 23: Ông Ibnu Abbas رضي الله عنه và Anas bin Malik رضي الله عنه đồng thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((لَوْ أَنَّ لِابْنِ آدَمَ وَادِيًا مِنْ ذَهَبٍ أَحَبَّ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَادِيَانِ، وَلَنْ يَمْلَأَ قَاهُ إِلَّا التُّرَابُ، وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ تَابَ))

“Cho dù đứa con của Adam có cả một thung lũng vàng thì y vẫn muốn có thêm một thung lũng thứ hai, y sẽ không bao giờ cảm thấy no đầy cho đến khi trong miệng của y đầy

đát; và Allah sẽ tha thứ cho những ai quay về sám hối với Ngài” (*Albukhari, Muslim*).

*** Bài học từ Hadith:**

- Con người thường rất tham của cải vật chất trên thế gian, họ nỗ lực và cố gắng cả cuộc đời để tích lũy của cải và tài sản mà thường quên đi cuộc sống Đời Sau. Tiền bạc, của cải là một những thứ làm họ quên Allah và cuộc sống Đời Sau. Allah phán:

﴿إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾﴾ [سورة التغابن: ١٥]

«**Tài sản và con cái của các người chỉ là một sự thử thách (đối với các người). Ngược lại, ở nơi Allah có một phần thưởng thật vĩ đại.**» (Chương 64 – Attaghabin, câu 15).

- Allah vẫn luôn mở rộng vòng tay nhân từ và khoan dung của Ngài để đón nhận sự sám hối của người bẻ tội quay đầu trở về với Ngài.

Hadith thứ 24: Ông Abu Huroiroh رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((يُضْحِكُ اللَّهُ إِلَى رَجُلَيْنِ يَقْتُلُ أَحَدُهُمَا الْآخَرَ يَدْخُلَانِ الْجَنَّةَ، يُقَاتِلُ هَذَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلُ، ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَى الْقَاتِلِ فَيُسْتَشْهِدُ))

“Allah bật cười với hai người đàn ông, một trong hai giết chết người kia và cả hai đều được vào Thiên Đàng, một trong hai người đánh chiến vì con đường chính nghĩa của Allah và bị giết, sau đó Allah tha thứ cho người giết và y chết Shaheed” (*Albukhari, Muslim*).

*** Bài học từ Hadith:**

- Hãy quay về sám hối với Allah cho dù có mang đại trọng tội như thế nào; không nên tuyệt vọng về lòng nhân từ và đức khoan dung của Ngài.

- Islam sẽ bôi xóa tất cả những tội lỗi và những hành động xấu trong lúc còn là người vô đức tin, và sự sám hối cũng bôi xóa những tội lỗi trước đây.

